

บทเรียนรู่บ้านน้ำเกียน

โดย ศรีวรรณ ทวางศ์มา (อาจารย์แดง)
รุจเรศ เนตรปัญญา (ครูดี๋ม)

จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวันที่ 27 สิงหาคม 2550 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนบ้านน้ำเกียน กิ่งอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน ณ ศูนย์พัฒนาอนามัยพื้นที่สูง

ข้อมูลตำบลน้ำเกียน มีประชากร 2,776 คน จำนวน 680 หลังคาเรือน

อาชีพหลัก ส่วนใหญ่ทำการเกษตร ได้แก่ ปลูกข้าวโพด ทำนา

ปัญหาในอดีต มีการเล่นการพนัน การตัดไม้ทำลายป่า และปัญหายาเสพติด จึงได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาดังแต่ปี 2534 เป็นต้นมา โดยมีกระบวนการโดยชุมชนเพื่อชุมชน คือ วัด บ้าน โรงเรียนและสาธารณสุข ยุทธศาสตร์ที่สำคัญของชุมชนคือ การจัดทำเวทีชาวบ้าน ซึ่งก่อให้เกิดมาตรการสังคม แผนร้อยแปด แผนชุมชน วิสัยทัศน์ชุมชน รวมทั้งมีหลักการทำงานของชุมชน เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน มีการเข้าหาปัญหาาร่วมกันและทำงานเป็นทีม ซึ่งประกอบด้วย ฝ่ายปกครอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล ฝ่ายท้องถิ่น ทีมบริหารและทีมสภา

มาตรการสังคมด้านการพนัน

ห้ามเล่นการพนันทุกชนิด ในตำบลน้ำเกียนฝ่าฝืนปรับครั้งละ 2,000 บาท

การแก้ไขปัญหาตัดไม้ทำลายป่า

เริ่มดำเนินการ ในปี 2534 โดยมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมในการดูแลรักษาป่าโดยจัดตั้งคณะกรรมการป่าชุมชน ออกตรวจป่าทุกเดือน ทำแนวกันไฟป้องกันไฟไหม้ป่า, การอยู่เวรที่ด่านตรวจจับไม้, สร้างจิตสำนึกรักและหวงแหนป่าแก่เยาวชน

การแก้ไขปัญหายาเสพติด

- จัดเวทีชาวบ้านด้านยาเสพติด ค้นหาผู้เสพยาเสพติด ผู้ขายและกำหนดมาตรการสังคม โดยยึดหลักให้โอกาส กลับตัวเป็นคนดี

- การป้องกันโดยการสุ่มตรวจปีศาจวะทุกระยะ
- การเฝ้าระวังยาเสพติดหวนคืน
- ตั้งกลุ่มเยาวชนพี่สอนน้อง
- จัดหาทุนขวัญสูง ให้เยาวชนที่สอบติดอุดมศึกษา
- เยาวชนสืบสานวัฒนธรรม “รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ”

การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยปี 2541 ตั้งองค์กรพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตำบลน้ำเกียน (ประชาคมตำบล) จึงเกิดโครงการต่าง ๆ ตามมาเช่น

- โครงการโรงงานน้ำดื่มสะอาด, โครงการโรงงานปั้นอิฐบล็อก, โครงการโรงสีข้าวชุมชน, โครงการผลิตถ่านอัดแท่งจากซังข้าวโพด, โครงการส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ, ศูนย์สาธิตการตลาดทุกหมู่บ้าน

จากนั้นก่อให้เกิดสวัสดิการชุมชนขึ้น จากวิสัยทัศน์ **“กินอิ่ม นอนอุ่น ฝันดี”** โดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบคือ สวัสดิการที่ไม่มีเป็นตัวเงิน และสวัสดิการที่เป็นตัวเงิน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลน้ำเกียน จัดสวัสดิการ 4 เรื่อง คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย

สภาพสุขภาพตำบลน้ำเกียน ขับเคลื่อน 3 ประเด็นหลัก

- ส่งเสริมการออกกำลังกาย
- พลิกฟื้นภูมิปัญญา โดยนำสมุนไพรมาใช้
- ลดเหล้า ลดบุหรี่ในชุมชน

เราได้เรียนรู้จากหมู่บ้านเข้มแข็ง ที่เกิดจากวิกฤตก่อตัวเป็นพลังอันมหาศาลในการพัฒนาหมู่บ้านให้เป็นหมู่บ้านเข้มแข็ง นับว่าน่ายินดีที่เราได้เรียนรู้จากจุดริเริ่มและก้าวไปสู่การพัฒนาเป็นแนวทางให้กับหลายหมู่บ้านที่ต้องการพัฒนาสู่ความเข้มแข็ง